

تعیین رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی با فاصله مالیاتی شرکت ها

علیرضا حسن ملکی (نویسنده مسئول)^۱، فاطمه رشیدی^۲

^۱ استادیار گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرگز، Alireza.h.maleki@gmail.com

^۲ ارشناسی ارشد گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائمشهر، Rashidi.fateme1992@gmail.com

چکیده

در پژوهش حاضر به تعیین رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی با فاصله مالیاتی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته شده است. برای این منظور اثر تعدیلی عدم اطمینان محیطی بر رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی (شامل سرعت اعلان سود، دقت پیش بینی سود، ضعف کنترل داخلی و تجدید آرایه صورت های مالی) و فاصله مالیاتی (نرخ مالیاتی موثر) شرکت ها پرداخته شد. هم چنین، اثر متغیرهای اندازه شرکت، اهرم مالی، سودآوری، شدت سرمایه، هزینه های تحقیق و توسعه، ارزش بازار به دفتری، جریانهای نقدی عملیاتی، عمر شرکت و رشد فروش در مدل های رگرسیونی کنترل شد. پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش گردآوری داده ها در گروه پژوهش های توصیفی- همبستگی قرار دارد. هم چنین، به منظور انتخاب حجم نمونه از روش نمونه گیری حذف سیستماتیک (غربالگری) استفاده شد که با توجه به شروط در نظر گرفته شده، در نهایت ۱۳۵ شرکت در دوره زمانی شش ساله بین سال های ۱۳۹۵ الی ۱۴۰۰ (در مجموع ۸۱۰ سال - شرکت) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. برای بررسی فرضیه ها از روش های مربوط به رگرسیون چندمتغیره با استفاده از نرم افزار Eviews8 و با استفاده از روش داده های پانلی (تابلویی) - اثرات ثابت بهره گرفته شده است. نتایج به دست آمده در این مطالعه نشان می دهد که عدم اطمینان محیطی دارای اثر تعدیلی بر رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و فاصله مالیاتی شرکت در دوره زمانی پژوهش بوده است.

واژه های کلیدی

عدم اطمینان محیطی، کیفیت گزارشگری مالی، فاصله مالیاتی، شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران.

۱. مقدمه

امروزه اطلاعات یک وسیله و ابزار راهبردی مهم در تصمیم‌گیری محسوب می‌شود و بدون شک کیفیت تصمیمات نیز بستگی به صحت، دقت و به هنگام بودن اطلاعاتی دارد که در زمان تصمیم‌گیری در اختیار افراد قرار می‌گیرد. در بازارهای مالی، این اطلاعات می‌تواند به صورت نشانه‌ها، علائم، اخبار و پیش‌بینی‌های مختلف از داخل یا خارج شرکت انعکاس یابد و در دسترس استفاده‌کنندگان از اطلاعات قرار گیرد و باعث ایجاد واکنش‌هایی در آن‌ها شود. از این نظر، کیفیت گزارشگری مالی از جمله موضوعاتی است که در سال‌های اخیر بخش وسیعی از تحقیقات در مدیریت مالی و حسابداری را به خود اختصاص داده است. در این تحقیقات اثرات کیفیت گزارشگری مالی با استفاده از معیارهای متفاوت و نیز بر ابعاد مختلف مورد بررسی قرار گرفته است. این اثرات عمدتاً بر مبنای تئوری عدم تقارن اطلاعاتی و رابطه نمایندگی تجزیه و تحلیل شده‌اند. براساس مبنای نظری، افزایش کیفیت گزارشگری مالی اثرات مطلوبی در سرمایه‌گذاری و هدایت منابع مالی در جهت توسعه اقتصادی دارد و تا حدودی عدم تقارن اطلاعاتی را کاهش و مسائل نمایندگی را حل می‌نماید. کیفیت در گزارشگری مالی یک عامل مهم در تئوری نمایندگی مبتنی بر ارتباط شرکت با گروه‌های خارج از شرکت است و مطابق با شواهد تجربی، ممکن است که برخی از تعارضات نمایندگی در شرکت‌ها را کاهش دهد. [۱] معتقدند که در فرآیند تصمیم‌گیری برای اتخاذ رویه‌های حسابداری، ارزش داشتن یک مجموعه از صورت‌های مالی که بصورت بی‌طرفانه تهیه شده‌اند، در مقابل منافع حاصل از انتخاب روش‌های حسابداری منفعت‌جویانه، دارای اهمیت چشمگیری برای تهیه‌کنندگان و استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی است. هر دو تئوری هزینه سیاسی [۲] و هزینه معامله درباره‌انگیزه‌هایی که شرکت‌ها برای بکارگیری روش‌های حسابداری منفعت‌جویانه دارند؛ توضیح می‌دهند. [۲] استدلال می‌کنند که در تصمیم‌گیری‌های مدیریتی (شامل تصمیمات حسابداری) مدیران باید محیط‌های نظارتی کلان را موردنظر قرار دهند. آن‌ها سپس پیشنهاد می‌کنند که اطلاعات حسابداری به عنوان ابزار نظارتی در دست سهامداران می‌باشند. انتشار این اطلاعات، آگاهی جامعه در خصوص شرکت‌های خصوصی را بهبود می‌بخشد [۳].

با توجه به مباحث فوق، مساله اساسی تحقیق حاضر، وجود ابهام در نقش کیفیت گزارشگری مالی در رفتارهای مالیاتی شرکت‌ها می‌باشد. به عبارت دیگر، تاثیر گزارشگری مالی به عنوان یکی از مکانیسم‌های نظارتی در شرکت‌ها در حفظ حقوق دولت در واحدهای اقتصادی مبهم می‌باشد که تحقیق حاضر، سعی در روشن نمودن و تبیین آن دارد. باید توجه داشت که مبنای نظری و تجربی موجود، بخش قابل توجهی از فاصله مالیاتی در کشور را ناشی از قوانین و مقررات مالیاتی و تکالیف مربوط، اعمال جرائم مالیاتی نسبت به مودیان و مصرف صحیح درآمدهای مالیاتی و اعلام آن برای مودیان مالیاتی و افزایش پرداخت‌های هزینه‌ای مشمول مالیات بر ارزش افزوده [۴، ۵]، می‌دانند. این در حالی است که نقش مطلوب گزارشگری مالی در کاهش تعارضات نمایندگی و حفظ منافع استفاده‌کنندگان از اطلاعات، ثابت شده است [۶، ۷]. بنابراین، در تحقیق حاضر، نقش گزارشگری مالی در حفظ منافع دولت به عنوان یکی از ذینفعان در بنگاه‌های اقتصادی، تبیین می‌شود. روشن شدن این مطلب می‌تواند به طور بالقوه به نتایج زیر منتهی شود. اول اینکه به مدیران در تعیین راهبردهای گزارشگری مالی کمک می‌کند. دوم اینکه نتایج این تحقیق می‌تواند به ممیزان مالیاتی در بهبود رویه‌های ارزیابی شرکت‌ها و تعیین ریسک حسابرسی مالیاتی کمک کند. سوم، یافته‌های تحقیق برای سیاست‌گذاران حوزه مالیاتی کشور در تعیین الزامات افشای شرکتی، مفید خواهد بود. با توجه به مطالب فوق سوال اصلی این است که آیا عدم اطمینان محیطی اثر تعدیلی بر رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و فاصله مالیاتی شرکت دارد؟

۲. مبانی نظری و پیشینه پژوهش

یکی از مهم‌ترین عناصر در بحث گزارشگری مالی، سود حسابداری بر مبنای فرض تعهدی است. سود حسابداری ابزاری برای فایق آمدن بر مشکلات اندازه‌گیری و ارزیابی موسسات در حال تداوم فعالیت است، چرا که جریان نقدی دارای مشکلات زمان بندی هستند و معیار مناسبی برای عملکرد تلقی نمی‌شوند. علیرغم این برتری، سود تعهدی که مبتنی بر اصل تحقق و شناسایی درآمد می‌باشد ممکن است با جریان نقدی واقعی شرکت مطابقت نداشته باشد. در حقیقت میزان تطبیق سود شرکت با میزان جریان‌های نقدی ایجاد شده، نشان دهنده کیفیت اقلام تعهدی است و کاهش این تطبیق و کیفیت آن سبب افزایش ریسک اطلاعاتی شرکت می‌شود، لذا اختلاف بین سود تعهدی و جریان نقدی به عنوان معیار کیفیت سود و به طور کلی تر کیفیت گزارشگری مالی مطرح شده است. در اکثر تحقیقات نیز از کیفیت اقلام تعهدی به عنوان بدیل کیفیت گزارشگری مالی استفاده شده است. در راستای تاثیر کیفیت گزارشگری بر ابعاد مختلف

شرکت، موضوع هزینه سرمایه یکی از مهمترین ابعاد شرکت می باشد. کیفیت گزارشگری مالی از این جهت با هزینه سرمایه مرتبط است که بر عدم تقارن اطلاعاتی موثر است، به گونه ای که با کاهش آن می تواند نقشی مهم در کاهش هزینه سرمایه و هزینه بدهی ایفا نماید [۸]. بطور کلی، نقش کیفیت گزارشگری مالی در شرکت ها را می توان مبتنی بر اهمیت آن در کاهش هزینه های نمایندگی از طریق نظارت موثر بر مدیران، موردنظر قرار داد. به عبارت دیگر، کیفیت گزارشگری مالی می تواند به عنوان یک مکانیسم نظارتی، در راستای حفظ منافع گروه های ذینفع در شرکت ها، مورد استفاده قرار گیرد. زیرا، در شرایطی که اطلاعات مالی، کیفیت بالایی داشته باشند، فرصت های مدیران برای پیش بردن انگیزه های منفعت جویانه، کاهش یافته و در نتیجه، در شرکت های با کیفیت گزارشگری مالی بالا، با احتمال کمتری منافع ذینفعان، تهدید می شود [۳]. از سوی دیگر، یکی از مهم ترین گروه های ذینفع در واحدهای اقتصادی، دولت می باشد. دولت، از طریق اخذ مالیات در منافع این واحدها، سهیم است. [۳]، استدلال نمودند که بخش عمده ای از مدیریت سود شرکت ها در راستای کاهش هزینه مالیات و یا در اصطلاح فاصله مالیاتی می باشد که منافع دولت در واحدهای اقتصادی را به طور بالقوه، به خطر می اندازد. چنین شرایطی ناشی از عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران شرکت ها و ممیزان مالیاتی می باشد که به عنوان یک تعارض نمایندگی تلقی می شود. استدلال می شود که کیفیت گزارشگری مالی از دو جنبه بر رفتارهای مالیاتی شرکت ها تاثیرگذار باشد. اول، شرکت هایی که اطلاعات مالی با کیفیتی را افشا می کنند، کمتر متمایل به گزارشگری خلاف واقع هستند و در این قبیل شرکت ها، منافع گروه های ذینفع، بیشتر حفاظت می شود. دوم، کیفیت ارقام مالی، به ممیزان مالیاتی این امکان را می دهد که درآمد مشمول مالیات را به طور صحیح تعیین نموده و از این طریق، حقوق دولتی را به نحو مناسب از واحدهای اقتصادی مطالبه و وصول نمایند [۳].

در همین رابطه و در مطالعات خارجی، [۹] در مطالعه ای به بررسی سرمایه سازمانی، اجتناب مالیاتی و ارزش شرکت پرداختند. برای دستیابی به این هدف آن ها شرکت های فعال در بورس اوراق بهادار ایالات متحده را در دوره زمانی بین سال های ۱۹۸۶ الی ۲۰۱۶ مورد بررسی قرار دادند. یافته های این مطالعه نشان می دهند که اولاً بین سرمایه سازمانی و فعالیت های اجتناب مالیاتی شرکت ها رابطه معناداری وجود دارد. هم چنین، سرمایه سازمانی دارای اثر تعدیلی قوی و معناداری بر رابطه فعالیت های اجتناب مالیاتی و ارزش شرکت ها در دوره بررسی بوده است. [۱۰]، در تحقیقی به بررسی تنوع هیئت مدیره و کیفیت گزارش دهی مالی پرداختند. هدف این مقاله بررسی چگونگی رابطه کیفیت گزارش دهی مالی شرکت و دو بعد تنوع هیئت مدیره: جنسیت و جغرافیا می باشد. نتایج نشان می دهد که کیفیت گزارش دهی مالی (سطح اقلام تعهدی غیرعادی و صورت های مالی مجدد) در شرکت های دارای مدیران مستقل دارای تنوع جغرافیایی نسبت به شرکت های دارای هیئت مدیره های دارای تنوع جغرافیایی کمتر، پایین تر می باشد. همچنین، هر چه تنوع جغرافیایی اعضای کمیته حسابرسی بیشتر باشد کیفیت گزارش دهی مالی نیز کمتر است. هیچ رابطه ای میان تنوع جنسیت و کیفیت گزارش دهی مالی دیده نشد. [۱۱]، در تحقیقی به بررسی کمیته حسابرسی و کیفیت گزارش دهی مالی پرداختند. هدف این مقاله بررسی اثر وجود کمیته حسابرسی بر کیفیت گزارش دهی مالی و همچنین بررسی ارزش اثربخشی نظارت کمیته حسابرسی و شایستگی این کمیته بر خود کمیته حسابرسی می باشد. یافته ها نشان می دهد که اثر بخشی صلاحیت و شایستگی کمیته حسابرسی به صورت مثبت با کیفیت گزارش دهی مالی و به صورت منفی بر وجود کمیته حسابرسی موثر می باشد. بنابراین وجود کمیته حسابرسی لازم است ولی برای تقویت کیفیت گزارش دهی مالی کافی نیست. علاوه بر این، در مطالعات داخلی، [۱۲]، در پژوهشی به بررسی نقش تعدیلگری کارایی سرمایه گذاری بر رابطه بین اجتناب مالیاتی و ارزش بازار پرداختند. نتایج پژوهش حاکی از آن بود که اجتناب مالیاتی دارای تاثیر معنی داری و معکوس بر ارزش شرکت است. همچنین متغیر کارایی سرمایه گذاری بعنوان متغیر مداخله گر میزان و شدت رابطه معکوس بین اجتناب مالیاتی و ارزش شرکت را کاهش می دهد. سایر نتایج این پژوهش حاکی از رابطه معنی دار و معکوس بین کارایی سرمایه گذاری و اجتناب مالیاتی بود اما نتایج نشان داد که کارایی سرمایه گذاری بر ارزش شرکت تاثیر مثبت و معنی داری دارد. [۱۳]، در پژوهشی به بررسی تأثیر تعدیلی کیفیت حسابرسی بر رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و قیمت گذاری کمتر از واقع عرضه عمومی اولیه سهام پرداختند. یافته ها بیانگر این است که کیفیت گزارشگری مالی بر قیمت گذاری کمتر از حد عرضه های اولیه عمومی سهام تأثیر منفی و معناداری دارد. به عبارتی کیفیت بالای گزارشگری مالی، از قیمت گذاری کمتر از حد عرضه های اولیه عمومی سهام جلوگیری می کند. هم چنین، مشخص شد که کیفیت حسابرسی از جنبه نوع اظهارنظر حسابرس رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و قیمت گذاری کمتر از واقع عرضه عمومی اولیه سهام را تقویت می کند. اما، جنبه های اندازه موسسه حسابرسی و دوره تصدی حسابرس، رابطه مذکور را تعدیل نمی کنند. [۱۴]، در پژوهشی به بررسی رابطه بین ارتباطات سیاسی، اجتناب مالیاتی و معاملات با اشخاص وابسته با

ارزش شرکت: آزمون نظریه اقتصاد سیاسی در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که ارتباطات سیاسی، اجتناب مالیاتی و معاملات با اشخاص وابسته بر ارزش شرکت تاثیر منفی و معنیداری دارند. با توجه به مطالب ارایه شده، فرضیه پژوهش حاضر به شرح ذیل تدوین می شود:

➤ عدم اطمینان محیطی بر رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و فاصله مالیاتی شرکت تاثیر دارد.

۳. روش شناسی پژوهش

۳.۱. جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری این تحقیق کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشند که از سال ۱۳۹۵ لغایت ۱۴۰۰ در بورس فعال بوده اند. هم چنین، برای آزمون فرضیه های این بخش نمونه تحقیق بر اساس چارچوب زیر گزینش شد که در نهایت، ۱۳۵ شرکت در دوره زمانی شش ساله مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند:

- ۱- شرکت در صنعت واسطه گری های مالی نباشد. زیرا ساختار سرمایه این موسسات متفاوت می باشد.
- ۲- شرکت در ابتدای سال ۱۳۹۵ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشد.
- ۳- نماد شرکت در دوره تحقیق، وقفه با اهمیت نداشته باشد (بیش از ۳ ماه در تابلوی بورس متوقف نباشد).
- ۴- داده های شرکت قابل دسترسی باشد.
- ۵- پایان سال مالی شرکت ۱۲/۲۹ باشد.
- ۶- شرکت در دوره زمانی بین سال های ۱۳۹۵ الی ۱۴۰۰ تغییر سال مالی نداشته باشد.

۳.۲. توسعه مدل های رگرسیونی و اندازه گیری متغیرها

متغیر وابسته: فاصله مالیاتی (ETR)

متغیر وابسته در پژوهش حاضر فاصله مالیاتی می باشد که برای اندازه گیری این متغیر از شاخص نرخ مالیاتی موثر استفاده می شود. این متغیر به صورت یک منهای نسبت هزینه های مالیاتی کل تقسیم بر درآمدهای قبل از مالیات شرکت در پایان سال مالی تعریف می شود. این شاخص به طور گسترده در ادبیات پژوهش [۱۵،۳]، مورد استفاده قرار گرفته است.

متغیر مستقل: کیفیت گزارشگری مالی

متغیر مستقل در مطالعه حاضر کیفیت گزارشگری مالی شرکت ها در نظر گرفته شده است که برای اندازه گیری آن به پیروی از پژوهش های پیشین در این حوزه [۱۶،۳]، از شاخص های زیر استفاده شده است:

- **سرعت اعلان سود (EAS):** برابر است با تعداد روزهای بین پایان سال مالی و اعلان سود شرکت تقسیم بر ۳۶۵ ضرب در منفی یک.
- **دقت پیش بینی سود (MFA):** برابر است با قدرمطلق اختلاف بین پیش بینی سود هر سهم و مقدار پرداختی آن تقسیم بر قیمت هر سهم ضرب در منفی یک.
- **ضعف کنترل داخلی (ICW):** متغیر دوگانه که اگر شرکت در دوره جاری ضعف کنترل داخلی داشته باشد عدد یک و در غیر این صورت صفر در نظر گرفته می شود.
- **تجدید ارایه صورت های مالی (REST):** متغیر دوگانه که اگر شرکت در دوره جاری تجدید ارایه صورت های مالی داشته باشد عدد یک و در غیر این صورت صفر در نظر گرفته می شود.

متغیر تعدیل گر: عدم اطمینان محیطی (EU)

در مطالعه حاضر متغیر تعدیل گر عدم اطمینان محیطی است که برای اندازه گیری آن از ضریب تغییرات فروش استفاده شده است. چراکه هر چه نوسانات فروش شرکتی بیشتری باشد، محیط فعالیت آن با عدم اطمینان بیشتری همراه است [۳]. روش مذکور به شرح زیر است:

(۱)

$$EU_{it} = \frac{\sigma SALES}{\mu SALES}$$

در فرمول بالا داریم:

EU_{it} : عدم اطمینان محیطی شرکت

$\sigma SALES$: انحراف معیار فروش های شرکت طی یک دوره شش ساله.

$\mu SALES$: میانگین فروش های شرکت طی یک دوره شش ساله.

متغیرهای کنترلی:

به پیروی از پژوهش های مختلف در حوزه ادبیات مطالعه حاضر [۱۶،۳]، اثر برخی از متغیرهای مالی و حسابداری در مدل های رگرسیونی کنترل شده اند که در ادامه تعریف می شوند:

- اندازه شرکت (SIZE): برابر است با لگاریتم طبیعی ارزش کل دارایی های ترازنامه ای شرکت در پایان سال مالی.
- اهرم مالی (LEV): برابر است با نسبت کل بدهی ها دفتری به ارزش کل دارایی های ترازنامه ای شرکت در پایان سال مالی.
- سودآوری (ROA): برابر است با نسبت سود خالص به ارزش کل دارایی های ترازنامه ای شرکت در پایان سال مالی.
- شدت سرمایه (PPE): برابر است با نسبت دارایی های مشهود به کل دارایی های شرکت در پایان سال مالی.
- هزینه های تحقیق و توسعه (RD): برابر است با نسبت هزینه های تحقیق و توسعه به کل دارایی های شرکت در پایان سال مالی.
- ارزش بازار به دفتری (MB): برابر است با نسبت ارزش بازار سهام (تعداد در قیمت سهام) به ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام شرکت در پایان سال مالی.
- جریان نقدی عملیاتی (OCF): برابر است با نسبت جریان نقدی عملیاتی به کل دارایی های ترازنامه ای شرکت در پایان سال مالی.
- عمر شرکت (AGE): برابر است با تعداد سال های پذیرش شرکت در بورس اوراق بهادار تهران.
- رشد فروش (SG): برابر است با نسبت (فروش جاری منهای فروش دوره قبل) تقسیم بر فروش دوره قبل در پایان سال مالی.

توسعه مدل های رگرسیونی:

در فرضیه پژوهش به بررسی اثر تعدیلی عدم اطمینان محیطی بر رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و فاصله مالیاتی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته شده است. از این رو و به پیروی از مطالعات پیشین [۳] از مدل های رگرسیونی غیرخطی چند متغیره زیر بهره گرفته شده است. در صورتی که ضرایب متغیرهای مستقل (β_r) در این مدل ها معنادار باشند، فرضیه دوم پژوهش نیز مورد تایید قرار می گیرد. به این ترتیب داریم:

(۲)

$$ETR_{it} = \beta_0 + \beta_1 EAS_{it} + \beta_2 EU_{it} + \beta_3 EAS_{it} * EU_{it} + \beta_4 SIZE_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \beta_6 ROA_{it} + \beta_7 PPE_{it} + \beta_8 RD_{it} + \beta_9 MB_{it} + \beta_{10} OCF_{it} + \beta_{11} AGE_{it} + \beta_{12} SG_{it} + \epsilon_{it}$$

(۳)

$$ETR_{it} = \beta_0 + \beta_1 MFA_{it} + \beta_2 EU_{it} + \beta_3 MFA_{it} * EU_{it} + \beta_4 SIZE_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \beta_6 ROA_{it} + \beta_7 PPE_{it} + \beta_8 RD_{it} + \beta_9 MB_{it} + \beta_{10} OCF_{it} + \beta_{11} AGE_{it} + \beta_{12} SG_{it} + \epsilon_{it}$$

(۴)

$$ETR_{it} = \beta_0 + \beta_1 ICW_{it} + \beta_2 EU_{it} + \beta_3 ICW_{it} * EU_{it} + \beta_4 SIZE_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \beta_6 ROA_{it} + \beta_7 PPE_{it} + \beta_8 RD_{it} + \beta_9 MB_{it} + \beta_{10} OCF_{it} + \beta_{11} AGE_{it} + \beta_{12} SG_{it} + \epsilon_{it}$$

(۵)

$$ETR_{it} = \beta_0 + \beta_1 REST_{it} + \beta_2 EU_{it} + \beta_3 REST_{it} * EU_{it} + \beta_4 SIZE_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \beta_6 ROA_{it} + \beta_7 PPE_{it} + \beta_8 RD_{it} + \beta_9 MB_{it} + \beta_{10} OCF_{it} + \beta_{11} AGE_{it} + \beta_{12} SG_{it} + \varepsilon_{it}$$

۴. تجزیه و تحلیل داده های پژوهش

۴.۱. آمار توصیفی

نتایج به دست آمده در بخش آمار توصیفی نشان می دهند که فاصله مالیاتی شرکت ها به طور متوسط ۸۲ درصد است که حداکثر آن ۹۸ و حداقل آن ۶ درصد می باشد. هم چنین، یافته های مربوط به متغیر کیفیت اطلاعات داخلی شرکت ها نشان می دهد که سرعت اعلان سود به طور میانگین ۲۲ می باشد که حداکثر آن ۶ و حداقل آن ۷۵ می باشد. هم چنین، دقت پیش بینی سود شرکت ها ۱۰ درصد قیمت هر سهم است که حداکثر آن ۰/۰۰۰۱ و حداقل آن ۹۸ درصد قیمت هر سهم به دست آمده است. ضمن اینکه ۴۵ درصد شرکت ها دارای ضعف کنترل داخلی و یک درصد نیز تجدید آرایه صورت های مالی داشته اند و همچنین میانگین عدم اطمینان محیطی شرکت ها ۳۶ درصد است که حداکثر آن ۹۷ و حداقل آن ۵ درصد می باشد. علاوه بر این، یافته های مربوط به متغیر تعدیل گر نشان می دهد که نسبت انحراف معیار به میانگین درآمدهای حاصل از فروش شرکت ها ۳۶ درصد به دست آمده که حداکثر آن ۹۷ درصد و حداقل آن ۵ درصد است. اما نتایج به دست آمده برای متغیرهای کنترلی نشان می دهند که اندازه شرکت ها دارای میانگین ۱۴/۸ است که بزرگ ترین و کوچک ترین شرکت های نمونه به ترتیب دارای اندازه های ۲۰/۷ و ۱۱/۴ می باشند. اهرم مالی نشان می دهد که شرکت ها به طور میانگین ۵۲ درصد کل دارایی های ترازنامه ای خود بدهی داشته اند که این رقم به بیش از ۹۸ درصد هم رسیده است که نشان از ریسک بالای شرکت دارد. سودآوری شرکت ها به طور میانگین ۱۴ درصد کل دارایی های ترازنامه ای شرکت ها بوده که بالاترین آن ۶۸ درصد و پایین ترین آن زیان ۵۸ درصدی نسبت به کل دارایی های ترازنامه ای را نشان می دهد. شدت سرمایه شرکت ها نیز نشان می دهد که اموال، ماشین آلات و تجهیزات بیش از ۲۴ درصد کل دارایی های ترازنامه ای شرکت ها را تشکیل می دهند که این رقم به بیش از ۹۶ درصد هم رسیده است. هزینه های تحقیق و توسعه تنها ۰/۰۰۰۸ درصد کل دارایی های ترازنامه ای شرکت هاست که بالاترین آن ۱۳ درصد می باشد. ارزش بازار سهام شرکت ها به طور میانگین ۳/۱ برابر ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام آنهاست که بالاترین آن بیش از ۱۴/۹ برابر بوده و نشان از فرصت های رشد بالای شرکت دارد. جریان نقدی عملیاتی شرکت ها به طور میانگین ۱۲ درصد کل دارایی های ترازنامه ای می باشد که بالاترین آن ۷۲ درصد و پایین ترین آن زیان عملیاتی ۳۸ درصدی نسبت به کل دارایی های ترازنامه ای را نشان می دهد. عمر شرکت ها در بورس اوراق بهادار تهران به طور متوسط ۲۱/۹ سال است که بالاترین آن ۵۴ سال و پایین ترین آن ۹ سال می باشد. در نهایت، رشد فروش شرکت ها نسبت به اول دوره افزایش ۲۵ درصدی را نشان می دهد که حداکثر آن ۳/۷ برابر و حداقل آن کاهش فروش ۹۷ درصدی نسبت به اول دوره را نشان می دهد. به این ترتیب داریم:

جدول (۱) آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	نماد	میانگین	میانه	حداکثر	حداقل	انحراف معیار
فاصله مالیاتی	ETR	۰.۸۲۷۲۷۴	۰.۸۹۲۴۲۰	۰.۹۸۹۴۳۹	۰.۰۶۷۶۵۱	۰.۲۲۶۶۵۸
سرعت اعلان سود	EAS	-۰.۲۲۵۱۲	-۰.۲۲۷۴	-۰.۰۶۳۰۱	-۰.۷۵۳۴۲۵	۰.۰۸۲۷۸۰
دقت پیش بینی سود	MFA	-۰.۱۰۰۶۸	-۰.۰۴۴۸۳	-۰.۰۰۰۱۳	-۰.۹۸۶۶۷۰	۰.۱۴۹۶۱۵
ضعف کنترل داخلی	ICW	۰.۴۵۴۳۲۱	۰.۰۰۰۰۰۰	۱.۰۰۰۰۰۰	۰.۰۰۰۰۰۰	۰.۴۹۸۲۱۷
تجدید آرایه صورت های مالی	REST	۰.۰۱۳۵۸۰	۰.۰۰۰۰۰۰	۱.۰۰۰۰۰۰	۰.۰۰۰۰۰۰	۰.۱۱۵۸۱۲
عدم اطمینان محیطی	EU	۰.۳۶۱۵۷۱	۰.۳۱۳۵۷۶	۰.۹۷۷۲۰۰	۰.۰۵۲۰۶۹	۰.۱۹۰۵۲۸
اندازه شرکت	SIZE	۱۴.۸۷۸۶۴	۱۴.۶۴۳۶۲	۲۰.۷۶۸۶۹	۱۱.۴۰۶۸۱	۱.۵۵۷۶۴۷
اهرم مالی	LEV	۰.۵۲۵۰۸۹	۰.۵۳۴۷۰۰	۰.۹۸۶۶۷۰	۰.۰۱۳۸۶۳	۰.۱۹۶۴۰۷
سودآوری	ROA	۰.۱۴۷۷۲۱	۰.۱۲۲۶۴۷	۰.۶۸۱۹۷۷	-۰.۵۸۱۱۴۱	۰.۱۵۱۶۸۱
شدت سرمایه	PPE	۰.۲۴۷۷۷۷	۰.۲۰۸۰۰۸	۰.۹۶۸۵۱۰	۰.۰۰۰۰۵۹۶	۰.۱۷۵۶۳۷
هزینه های تحقیق و توسعه	RD	۰.۰۰۰۰۸۳۸	۰.۰۰۰۰۰۰	۰.۱۳۰۶۸۵	۰.۰۰۰۰۰۰	۰.۰۰۰۸۲۷۲
ارزش بازار به دفتری	MB	۳.۱۰۲۵۲۰	۲.۹۶۵۶۸۴	۱۴.۹۲۹۱۷	۰.۵۲۲۷۵۲	۳.۱۵۵۰۶۵

۰.۱۳۲۹۴۶	--۰.۳۸۴۹۷۶	۰.۷۲۶۶۵۴	۰.۱۰۴۳۳۶	۰.۱۲۰۸۹۳	OCF	جریانات نقدی عملیاتی
۸.۶۳۰۲۰۸	۹.۰۰۰۰۰۰	۵۴.۰۰۰۰۰۰	۲۰.۰۰۰۰۰۰	۲۱.۹۴۶۹۱	AGE	عمر شرکت
۰.۴۹۶۲۷۰	--۰.۹۷۲۲۲۱	۳.۷۸۵۲۲۱	۰.۲۴۹۰۰۳	۰.۲۵۳۵۹۷	SG	رشد فروش

۴.۲. آمار استنباطی

مدل رگرسیونی اول

آزمون های تشخیصی مدل

یافته های مربوط به آزمون های چاو و هاسمن در جدول (۲) آمده است:

جدول (۲) نتایج آزمون چاو و هاسمن

آزمون	آماره آزمون	درجه آزادی	سطح معناداری	نتیجه
چاو (F لیمر)	۰.۹۰۲۵۱۹	(۱۳۴,۶۶۳)	۰.۷۶۶۳	تلفیقی
هاسمن	-	-	-	-

آزمون های برازش مدل

- بر اساس شاخص های نیکویی برازش مدل مشاهده می شود که سطح معناداری آماره F تحلیل واریانس کمتر از خطای نوع اول ۰/۰۵ به دست آمده و نشان از معناداری مدل رگرسیونی مورد تخمین دارد.
 - ضریب تعیین اصلاح شده مدل نیز نشان می دهد ۴۳ درصد از تغییرات موجود در فاصله مالیاتی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران توسط متغیرهای مستقل و کنترلی این مدل ها تبیین می گردد.
 - همخطی به معنای وجود رابطه خطی شدید بین متغیرهای توضیحی مدل رگرسیونی است. وجود همخطی شدید بین متغیرهای توضیحی یک مدل موجب تورش ضرایب آن و بی اعتباری آزمون معناداری ضرایب خواهد شد. یکی از شیوه های بررسی همخطی محاسبه آماره تورم واریانس است. چنانچه این آماره از عدد ۱۰ کوچک تر باشد، همخطی شدید وجود ندارد.
 - عدم وجود خودهمبستگی باقیمانده ها از طریق آزمون دوربین-واتسون مورد بررسی قرار گرفته است. با توجه به اینکه آماره آزمون دوربین-واتسون در بازه ۱/۵ الی ۲/۵ قرار دارد، نشان دهنده عدم وجود خودهمبستگی باقیمانده ها در مدل دارد.
 - از شرایط لازم برای تخمین مدل رگرسیونی، همسانی واریانس اجزای خطای مدل است که در صورت ناهمسانی از اعتبار مدل رگرسیونی می کاهد. برای این منظور از آزمون بروش-پاگان استفاده شده است که سطح معناداری به دست آمده برای این آزمون بیشتر از خطای ۵ درصد می باشد و نشان از وجود همسانی واریانس در بین اجزای خطای مدل دارد.
- خلاصه یافته های مربوط به آزمون های برازش مدل در جدول (۳) آمده است:

جدول (۳) نتایج آزمون های برازش مدل رگرسیونی

متغیر	نماد	تورم واریانس
سرعت اعلان سود	EAS	۴.۴۱۵۷۵۵
عدم اطمینان محیطی	EU	۵.۱۴۴۳۶۲
سرعت اعلان سود*عدم اطمینان محیطی	EAS*EU	۴.۰۲۵۲۲۲
اندازه شرکت	SIZE	۱.۱۹۷۸۳۲
اهرم مالی	LEV	۱.۹۴۰۸۰۰
سودآوری	ROA	۲.۸۸۷۹۲۴
شدت سرمایه	PPE	۱.۱۸۲۵۹۸
هزینه های تحقیق و توسعه	RD	۱.۰۲۴۲۰۱
ارزش بازار به دفتری	MB	۱.۱۲۶۶۲۷
جریانات نقدی عملیاتی	OCF	۱.۳۵۲۲۷۸
عمر شرکت	AGE	۱.۰۱۸۰۲۸
رشد فروش	SG	۱.۰۶۶۷۳۱

۶.۴۹۲۰۲۴	MFA*E II	دقت پیش بینی سود*عدم اطمینان محیطی
۱.۲۰۷۷۷۸	SIZE	اندازه شرکت
۱.۹۲۴۳۸۳	LEV	اهرم مالی
۲.۸۸۳۱۱۰	ROA	سودآوری
۱.۱۸۸۰۵۸	PPE	شدت سرمایه
۱.۰۲۳۸۹۶	RD	هزینه های تحقیق و توسعه
۱.۱۷۴۹۰۶	MB	ارزش بازار به دفتری
۱.۳۴۹۲۳۸	OCF	جریان نقدی عملیاتی
۱.۰۲۰۱۴۹	AGE	عمر شرکت
۱.۰۶۰۳۶۷	SG	رشد فروش
۰.۴۳۱۰۹۲		ضریب تعیین تعدیل شده
۳۱.۳۲۱۹۴		آماره F
۰.۰۰۰۰۰۰		سطح معناداری
۲۰.۴۷۶۰۹		دوربین-واتسون
۱۴.۴۸۳۹۲		آماره بروش-پاگان
۰.۲۷۰۹		سطح معناداری

تخمین مدل رگرسیونی

در این بخش مدل رگرسیونی تخمین زده شده است. نتایج مربوط به هر یک از متغیرها در جدول (۷) آمده است:

جدول (۷) نتایج تخمین مدل رگرسیونی

$$ETR_{it} = \beta_0 + \beta_1 MFA_{it} + \beta_2 EU_{it} + \beta_3 MFA_{it} * EU_{it} + \beta_4 SIZE_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \beta_6 ROA_{it} + \beta_7 PPE_{it} + \beta_8 RD_{it} + \beta_9 MB_{it} + \beta_{10} OCF_{it} + \beta_{11} AGE_{it} + \beta_{12} SG_{it} + \varepsilon_{it}$$

معناداری	تی استودنت	انحراف استاندارد	بتا	نماد	متغیر
۰.۰۰۰۰	۵.۸۸۸۳۷۰	۰.۰۱۹۹۴۷	۰.۱۱۷۴۵۷	C	ضریب ثابت
۰.۰۰۰۱	-۳.۸۲۹۶۷۱	۰.۰۱۶۸۴۸	-۰.۰۶۴۵۲۴	MFA	دقت پیش بینی سود
۰.۰۲۱۳	۲.۳۰۲۷۱۸	۰.۰۱۰۶۵۰	۰.۰۲۴۵۲۵	EU	عدم اطمینان محیطی
۰.۰۰۰۰	۴.۲۶۹۴۳۳	۰.۰۵۱۹۰۰	۰.۲۲۱۵۸۶	MFA*EU	دقت پیش بینی سود*عدم اطمینان محیطی
۰.۹۸۳۱	-۰.۰۲۱۱۷۰	۱.۲۷۲۳۷۰	-۰.۰۲۶۹۳۶	SIZE	اندازه شرکت
۰.۰۰۰۰	-۶.۱۲۹۰۷۱	۰.۰۱۱۸۲۴	-۰.۰۷۲۴۷۰	LEV	اهرم مالی
۰.۳۳۷۵	-۰.۹۵۹۲۰۴	۰.۰۲۰۱۸۸	۰.۰۱۹۳۶۴	ROA	سودآوری
۰.۰۰۰۰	-۱۲.۹۲۳۹۳	۰.۰۱۱۱۹۲	-۰.۱۴۴۶۳۹	PPE	شدت سرمایه
۰.۰۰۰۳	۳.۶۲۸۳۳۹	۰.۲۲۰۶۱۳	۰.۸۰۰۴۶۰	RD	هزینه های تحقیق و توسعه
۰.۰۱۰۸	۲.۵۴۸۸۸۵	۰.۰۰۰۱۶۶	۰.۰۰۰۴۲۴	MB	ارزش بازار به دفتری
۰.۰۰۳۰	۲.۹۶۹۱۳۹	۰.۰۱۵۷۵۶	۰.۰۴۶۷۸۳	OCF	جریان نقدی عملیاتی
۰.۴۴۷۲	۰.۷۶۰۱۵۰	۰.۰۰۰۲۱۱	۰.۰۰۰۱۶۰	AGE	عمر شرکت
۰.۱۰۲۳	۱.۶۲۸۹۶۴	۰.۰۰۱۱۴۹	۰.۰۰۱۸۷۲	SG	رشد فروش

سطح معناداری به دست آمده برای متغیر تعدیل گر دقت پیش بینی سود*عدم اطمینان محیطی (EAS*EU) کمتر از خطای ۵ درصد می باشد که نشان می دهد عدم اطمینان محیطی بر رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و فاصله مالیاتی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر معناداری دارد. علاوه بر این، ضریب به دست آمده برای متغیر تعدیل گر دقت پیش بینی سود*عدم اطمینان محیطی شرکت مثبت است که نشان می دهد این اثر مستقیم است (تایید فرضیه پژوهش).

مدل رگرسیونی سوم

آزمون های تشخیصی مدل

یافته های مربوط به آزمون های چاو و هاسمن در جدول (۸) آمده است:

جدول (۸) نتایج آزمون چاو و هاسمن

آزمون	آماره آزمون	درجه آزادی	سطح معناداری	نتیجه
چاو (F لیمر)	۰.۹۱۲۰۶۱	(۱۳۴,۶۶۳)	۰.۷۴۲۱	تلفیقی
هاسمن	-	-	-	-

آزمون های برازش مدل

خلاصه یافته های مربوط به آزمون های برازش مدل در جدول (۹) آمده است:

جدول (۹) نتایج آزمون های برازش مدل رگرسیونی

تورم واریانس	نماد	متغیر
۴۰.۷۷۷۷۲	ICW	ضعف کنترل داخلی
۲۸۶۶۴۹۰	EU	عدم اطمینان محیطی
۵۵۵۹۶۴۷	ICW*E	ضعف کنترل داخلی*عدم اطمینان محیطی
۱.۲۲۸۲۳۸	SIZE	اندازه شرکت
۱.۹۴۰۲۲۵	LEV	اهرم مالی
۲.۹۵۹۲۶۳	ROA	سودآوری
۱.۱۸۵۴۸۳	PPE	شدت سرمایه
۱.۰۳۴۱۸۹	RD	هزینه های تحقیق و توسعه
۱.۱۳۱۱۲۵	MB	ارزش بازار به دفتری
۱.۳۵۰۲۸۹	OCF	جریان نقدی عملیاتی
۱.۰۱۸۷۳۴	AGE	عمر شرکت
۱.۰۶۱۵۵۴	SG	رشد فروش
۰.۴۲۹۶۷۱		ضریب تعیین تعدیل شده
۲۹.۸۹۳۸۷		آماره F
۰.۰۰۰۰۰۰		سطح معناداری
۲.۰۵۰۳۲۸		دوربین-واتسون
۱۴.۲۸۹۶۵		آماره بروش-پاگان
۰.۲۷۶۵		سطح معناداری

تخمین مدل رگرسیونی

در این بخش مدل رگرسیونی تخمین زده شده است. نتایج مربوط به هر یک از متغیرها در جدول (۱۲) آمده است:

جدول (۱۲) نتایج تخمین مدل رگرسیونی

$$ETR_{it} = \beta_0 + \beta_1 ICW_{it} + \beta_2 EU_{it} + \beta_3 ICW_{it} * EU_{it} + \beta_4 SIZE_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \beta_6 ROA_{it} + \beta_7 PPE_{it} + \beta_8 RD_{it} + \beta_9 MB_{it} + \beta_{10} OCF_{it} + \beta_{11} AGE_{it} + \beta_{12} SG_{it} + \epsilon_{it}$$

متغیر	نماد	بتا	انحراف استاندارد	تی استودنت	معناداری
ضریب ثابت	C	۰.۱۲۷۵۴۷	۰.۰۲۰۰۱۹	۶.۳۷۱۲۰۷	۰.۰۰۰۰
ضعف کنترل داخلی	ICW	۰.۰۹۳۱۰۸	۰.۰۰۶۶۹۱	۱۳.۹۱۶۲۴	۰.۰۰۰۰
عدم اطمینان محیطی	EU	-۰.۰۱۵۵۳۷	۰.۰۰۳۹۵۰	-۳.۹۳۳۱۸۳	۰.۰۰۰۱
ضعف کنترل داخلی*عدم اطمینان محیطی	ICW*EU	۰.۰۰۶۳۹۴	۰.۰۱۶۸۸۴	۰.۳۷۸۶۹۰	۰.۷۰۴۹
اندازه شرکت	SIZE	-۰.۱۳۷۲۶۸	۱.۲۸۴۰۴۲	-۰.۱۰۶۹۰۳	۰.۹۱۴۹
اهرم مالی	LEV	-۰.۰۷۳۱۳۰	۰.۰۱۱۸۸۱	-۶.۱۵۵۰۰۶	۰.۰۰۰۰
سودآوری	ROA	۰.۰۲۰۳۱۶	۰.۰۲۰۴۶۸	۰.۹۹۲۵۶۹	۰.۳۲۰۹
شدت سرمایه	PPE	-۰.۱۴۷۷۶۱	۰.۰۱۱۱۸۸	-۱۳.۲۰۷۵۴	۰.۰۰۰۰
هزینه های تحقیق و توسعه	RD	۰.۷۷۴۰۸۳	۰.۲۲۱۸۸۲	۳.۴۸۸۷۱۳	۰.۰۰۰۵
ارزش بازار به دفتری	MB	۰.۰۰۰۵۷۵	۰.۰۰۰۱۶۳	۳.۵۲۲۴۴۱	۰.۰۰۰۴

۰.۰۰۰۵۹	۲.۷۵۴۰۳۴	۰.۰۱۵۷۷۴	۰.۰۴۳۴۴۳	OCF	جریانان نقدی عملیاتی
۰.۳۸۵۹	۰.۸۶۷۰۶۸	۰.۰۰۰۲۱۱	۰.۰۰۰۱۸۳	AGE	عمر شرکت
۰.۰۰۹۰۵	۱.۶۹۳۰۵۱	۰.۰۰۱۱۵۱	۰.۰۰۱۹۴۸	SG	رشد فروش

سطح معناداری به دست آمده برای متغیر تعدیل گر ضعف کنترل داخلی*عدم اطمینان محیطی (ICW*EU) بیشتر از خطای ۵ درصد می باشد که نشان می دهد عدم اطمینان محیطی بر رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و فاصله مالیاتی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر معناداری ندارد (رد فرضیه پژوهش).

مدل رگرسیونی چهارم

آزمون های تشخیصی مدل

یافته های مربوط به آزمون های چاو و هاسمن در جدول (۱۳) آمده است:

جدول (۱۳) نتایج آزمون چاو و هاسمن

آزمون	آماره آزمون	درجه آزادی	سطح معناداری	نتیجه
چاو (F لیمر)	۰.۹۰۹۱۱۶	(۱۳۴.۶۶۳)	۰.۷۴۹۷	تلفیقی
هاسمن	-	-	-	-

آزمون های برازش مدل

خلاصه یافته های مربوط به آزمون های برازش مدل در جدول (۱۴) آمده است:

جدول (۱۴) نتایج آزمون های برازش مدل رگرسیونی هشتم

تورم واریانس	نماد	متغیر
۸.۶۸۸۶۴۴	REST	تجدید ارایه صورت های مالی
۱.۴۴۴۷۴۲	EU	عدم اطمینان محیطی
۸.۷۲۲۹۸۸	REST*EU	تجدید ارایه صورت های مالی*عدم اطمینان محیطی
۱.۱۸۹۱۰۰	SIZE	اندازه شرکت
۱.۹۲۷۶۸۵	LEV	اهرم مالی
۲.۸۷۲۳۸۹	ROA	سودآوری
۱.۱۸۰۶۷۶	PPE	شدت سرمایه
۱.۰۲۳۸۳۴	RD	هزینه های تحقیق و توسعه
۱.۱۲۳۲۶۱	MB	ارزش بازار به دفتری
۱.۳۴۶۱۷۲	OCF	جریانان نقدی عملیاتی
۱.۰۴۵۳۰۵	AGE	عمر شرکت
۱.۰۵۹۸۹۶	SG	رشد فروش
۰.۴۲۹۷۵۹		ضریب تعیین تعدیل شده
۲۹.۹۸۲۰۱		آماره F
۰.۰۰۰۰۰۰		سطح معناداری
۲۰.۴۹۸۹۱		دوربین-واتسون
۱۳.۷۳۷۳۹		آماره بروش-پاگان
۰.۳۱۷۸		سطح معناداری

تخمین مدل رگرسیونی

در این بخش مدل رگرسیونی تخمین زده شده است. نتایج مربوط به هر یک از متغیرها در جدول (۱۵) آمده است:

جدول (۱۵) نتایج تخمین مدل رگرسیونی

$$ETR_{it} = \beta_0 + \beta_1 REST_{it} + \beta_2 EU_{it} + \beta_3 REST_{it} * EU_{it} + \beta_4 SIZE_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \beta_6 ROA_{it} + \beta_7 PPE_{it} + \beta_8 RD_{it} + \beta_9 MB_{it} + \beta_{10} OCF_{it} + \beta_{11} AGE_{it} + \beta_{12} SG_{it} + \varepsilon_{it}$$

معناداری	تی استودنت	انحراف استاندارد	بتا	نماد	متغیر
۰.۰۰۰۰	۶.۴۴۳۳۳۴	۰.۰۱۹۸۱۸	۰.۱۲۷۶۹۱	C	ضریب ثابت
۰.۰۰۰۰	۲۶.۲۱۰۶۸	۰.۰۰۵۰۴۵	۰.۱۳۲۲۲۱	REST	تجدید ارایه صورت های مالی
۰.۰۱۰۳	-۲.۵۶۶۷۶۸	۰.۰۶۷۳۹۱	-۰.۱۷۲۹۷۶	EU	عدم اطمینان محیطی
۰.۰۰۲۷	۳.۰۰۱۷۶۳	۰.۰۳۹۱۲۶	۰.۱۱۷۴۴۸	REST*EU	تجدید ارایه*عدم اطمینان محیطی
۰.۷۳۲۵	-۰.۳۴۱۷۸۳	۱.۲۶۳۳۶۱	-۰.۴۳۱۷۹۵	SIZE	اندازه شرکت
۰.۰۰۰۰	-۶.۱۷۹۳۶۵	۰.۰۱۱۸۴۲	-۰.۰۷۳۱۷۸	LEV	اهرم مالی
۰.۲۷۵۲	۱.۰۹۱۲۶۴	۰.۰۲۰۱۶۴	۰.۰۲۲۰۰۴	ROA	سودآوری
۰.۰۰۰۰	-۱۳.۱۵۳۹۱	۰.۰۱۱۱۶۴	-۰.۱۴۶۸۵۶	PPE	شدت سرمایه
۰.۰۰۰۳	۳.۶۴۷۲۳۰	۰.۲۲۰۷۵۸	۰.۰۸۵۱۵۷	RD	هزینه های تحقیق و توسعه
۰.۰۰۰۴	۳.۵۴۸۷۹۸	۰.۰۰۰۱۶۳	۰.۰۰۰۵۷۸	MB	ارزش بازار به دفتری
۰.۰۰۴۷	۲.۸۲۵۰۶۹	۰.۰۱۵۷۴۹	۰.۰۴۴۴۹۳	OCF	جریانهای نقدی عملیاتی
۰.۴۰۶۴	۰.۸۳۰۳۰۶	۰.۰۰۰۲۱۴	۰.۰۰۰۱۷۸	AGE	عمر شرکت
۰.۰۹۲۶	۱.۶۸۲۰۹۵	۰.۰۰۱۱۵۰	۰.۰۰۱۹۲۴	SG	رشد فروش

سطح معناداری به دست آمده برای متغیر تعدیل گر تجدید ارایه*عدم اطمینان محیطی (REST*EU) کمتر از خطای ۵ درصد می باشد که نشان می دهد عدم اطمینان محیطی بر رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و فاصله مالیاتی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر معناداری دارد. علاوه بر این، ضریب به دست آمده برای متغیر تعدیل گر تجدید ارایه*عدم اطمینان محیطی شرکت مثبت است که نشان می دهد این اثر مستقیم است (تایید فرضیه دوم پژوهش).

۵. نتیجه گیری

در فرضیه پژوهش به بررسی اثر تعدیلی عدم اطمینان محیطی بر رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و فاصله مالیاتی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته شد که نتایج به دست آمده نشان داد این فرضیه مورد تایید قرار می گیرد. به طور دقیق تر، نتایج نشان دادند که عدم اطمینان محیطی بر رابطه بین سرعت اعلان سود، دقت پیش بینی سود و تجدید ارایه صورت های مالی با فاصله مالیاتی شرکت ها اثر معناداری دارد اما بر رابطه بین ضعف کنترل داخلی و فاصله مالیاتی شرکت ها اثرگذار نیست. در این ارتباط می توان به این موضوع اشاره کرد که این امکان وجود دارد که عدم تقارن اطلاعاتی بالایی بین بخش های مختلف شرکت وجود داشته باشد. این موضوع خصوصا بین مدیران ارشد و مدیران سطح پایین و یا دیگر بخش های شرکت قابل درک است. شرکت ها با عملیات های متفرقه و گسترده نه تنها با عدم تقارن اطلاعاتی مواجه می شوند، بلکه به صورت بالقوه از مزایای فرصت های برنامه ریزی مالیاتی بهره مند می شوند. در این میان، عدم اطمینان محیطی نقش مهمی فعالیت های فاصله مالیاتی شرکت ها دارد. چراکه وقتی فروش شرکت ها دچار نوسان شود، مدیران احتمالا تمایل بیشتری برای افزایش فرآیندهای فاصله مالیاتی خواهند داشت تا از این طریق بتوانند کسره های خود در ارتباط با فروش را پوشش دهند. از این رو، همان طور که نتایج نیز نشان داد با افزایش عدم اطمینان محیطی و نوسانات فروش شرکت ها، مدیران فاصله مالیاتی بیشتری را مدنظر قرار می دهند. با توجه به نتیجه به دست آمده در پژوهش پیشنهاد می شود سرمایه گذاران، تحلیل گران و کلیه استفاده کنندگان صورت های مالی شرکت ها، در بررسی متغیرهای اثرگذار بر فعالیت های فاصله مالیاتی شرکت ها نقش عدم اطمینان محیطی و نوسانات فروش را نیز مدنظر قرار دهند و آن را در تحلیل های خود لحاظ نمایند. این یافته ها سازگار با نتایج مطالعه [۳] می باشند.

منابع

- [1] Jensen, M. C., and Meckling W.H. (۱۹۷۶), "Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure", Journal of Financial Economics, ۳.
- [2] Watts, R.L. And Zimmerman, J.L. (۱۹۷۸), "Positive Accounting Theory: A Ten Year Perspective", The Accounting Review, No. ۹۵, pp-۱۳۱-۱۵۶.
- [3] Gallemore, J., Labro, E. (۲۰۱۴), "The importance of the internal information environment for tax avoidance". Journal of Accounting and Economics <http://dx.doi.org/10.1016/j.jacceco.2014.09.005>
- [4] موسوی جهرمی یگانه، طهماسبی بلداجی فرهاد، خاکی نرگس (۱۳۸۸). "فرار مالیاتی در نظام مالیات بر ارزش افزوده"، یک مدل نظری. نشریه پژوهشنامه مالیات، تابستان ۱۳۸۸، دوره دوره جدید - ۱۷، شماره ۵ (مسلسل ۵۳)
- [5] امیرمحمدی رشید، قربانی رحیم، وظیفه دوست حسین (۱۳۹۰). بررسی تاثیر عوامل موثر بر ارتقای تمکین مودیان مالیاتی (اشخاص حقوقی) از دیدگاه کارکنان مالیاتی در شهر تهران (مطالعه موردی: اداره
- [6] تقفی علی و مصطفی عرب مازار یزدی، ۱۳۸۹، "کیفیت گزارشگری مالی و ناکارایی سرمایه گذاری"، مجله پژوهش های حسابداری مالی، سال دوم، شماره چهارم، شماره پیاپی (۶)، زمستان ۱۳۸۹، صص ۱-۲۰.
- [7] قربانی بهزاد، داریوش فروغی، هادی امیری و سیدعباس هاشمی، ۱۳۹۲، "کیفیت گزارشگری مالی و نوسان بازده غیرمتعارف سهام"، فصلنامه علمی پژوهشی دانش مالی تحلیل اوراق بهادار، سال ششم، شماره هفده ام، بهار ۱۳۹۲، صص ۴۵-۶۱
- [8] Beathy, Anne, Joseph Weber and J.scott (۲۰۰۷) "The Role of Accounting Quality in reducing investment information and inefficiency in the presence of private" University Working paper, The ohio State Monitoring.
- [9] Hasan Mostafa Monzur, Gerald J. Lobo, Buhui Qiu (۲۰۲۱), Organizational capital, corporate tax avoidance, and firm value, Journal of Corporate Finance ۷۰ (۲۰۲۱) ۱۰۲۰۵۰
- [10] Firoozi maryam, Michel Magnan, Steve Fortin (۲۰۲۱), Board Diversity and Financial Reporting Quality, Reproduction partielle permise avec citation du document source, incluant la notice
- [11] Ojkan, m Abbas Ali Daryaei Davood Askarany and Saeed Askary (۲۰۲۰), Audit Committee Characteristics and Quality of Financial Information: The Role of the Internal Information Environment and Political Connections, J. Risk Financial Manag. ۲۰۲۰, ۱۴(۶), ۲۷۳.
- [12] آسیادی سومار، علی؛ قنبری، مهدی؛ نعمتی، آرش؛ رشیدی، محسن (۱۴۰۰). بررسی نقش تعدیلگری کارایی سرمایه گذاری بر رابطه بین اجتناب مالیاتی و ارزش بازار، پنجمین کنفرانس علمی دستاوردهای نوین در مطالعات علوم مدیریت، حسابداری و اقتصاد ایران، صص ۱-۲۳.
- [13] انمازی، نویدرضا؛ عزیزی، پدram (۱۴۰۰)، بررسی تأثیر تعدیلی کیفیت حسابداری بر رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و قیمتگذاری کمتر از واقع عرضه عمومی اولیه سهام، فصلنامه مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۱۸ (۶۹): ۱۱۵-۱۴۴.
- [14] سامانیان، علیرضا؛ بندریان، امیرعلی؛ مسیحی پور، کورش (۱۳۹۹). بررسی رابطه بین ارتباطات سیاسی، اجتناب مالیاتی و معاملات با اشخاص وابسته با ارزش شرکت: آزمون نظریه اقتصاد سیاسی در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه چشم انداز حسابداری و مدیریت شماره ۳۵، دوره ۳، صص ۱-۱۸.
- [15] Chen, S., Matsumoto, D., ۲۰۱۰. Favorable versus unfavorable recommendations: the impact on analyst access to management-provided information. Journal of Accounting Research ۴۴(۴), ۶۵۷-۶۸۹
- [16] Hennes, K., Leone, A., Miller, B., ۲۰۰۸. The importance of distinguishing errors from irregularities in restatement research: the case of restatements and CEO/CFO turnover. The Accounting Review ۸۳ (۶), ۱۴۸۷-۱۵۱۹